

Publicat el 5-2-2006 a "Levante - EMV".

"Puede ser que estemos ya al cabo de la calle". Blas de Otero

Con flores a Rita...

Josep Maria Sancho i Carreres *

Al llarg de la vida ens resulta inevitable experimentar associacions rememoradores davant d'un fet, una actitud, un procedir anacrònics. La memòria reviu, en clau crítica, un altre referent de l'època en què hauria estat 'natural' produir-se. De menuts i en aplegar el mes de maig -'mes de las flores'-, en el monolític àmbit escolar del nacional-catolicisme franquista adobàvem ofrenes amb una cançó coral que, lògicament, dedicada a Maria, 'Mare de Déu', començava amb el verset que dona títol a aquestes ratlles. No voldria ofendre ànimes devotes però, aqueix fenomen neuronal se m'ha produït per culpa d'unes flors, primer un senzill ramell i poc després una immensitat vegetal, que han afalagat la nostra Alcaldessa.

Em conten. Fira de València, novembre del 2005, certamen 'Urbe Desarrollo', paradeta expositora de l'IVVSA, maqueta de 'Sociòpolis', el gerent de l'ens i l'arquitecte responsable esperen amb nerviosisme. L'Alcaldessa, de periple pel gran mercat públic de la depredació del nostre territori, acompanyada per la nuvolada habitual de regidors, assessors i periodistes, al front d'una comitiva farcida d'allò més granat de l'inqualificable ram que té repartit el pastís urbanístic de la nostra ciutat, a pas lleuger enfila cap a ells. L'arquitecte internacional, amb gest ràpid i posició encorbada, en un tret cerimoniós que la rudesia o presses de la receptora deixa caduc abans de consumir-se, li lliura un ram de flors que ella, de manera autòmata i expeditiva, trasllada a una anònima persona del seguici.

Un ram de flors per celebrar la sensibilitat d'ambdues parts! La primera d'un professional que, malgrat el pronunciament desfavorable del Col·legi d'Arquitectes agafa la vareta dels encanteris i converteix un presumptuós experiment de paper, frivolitats de Biennal, en una realitat física, paradigmàtica de les fórmules de 'Màgia **Blasco**' (altra rememoració d'infantesa!): edificar en horta especialment protegida la màxima densitat d'habitatges que la llei sols hi permet sobre terrenys directament urbanitzables i presentar-ho al públic com una ciutat 'social' i, alhora, un instrument d'alliberament i salvaguarda de l'original espai agrari. La fórmula? La mateixa de qualsevol promotor: edificacions en altura concentrades en un sol front del terreny reclassificat i la resta de reclam verd, en forma d'horta per comptes de camp de golf. De farciment, segells d'alternatiu i de sostenibilitat i autories de prestigi, un lloc als aparadors internacionals: la Biennal de Venècia o el MOMA de Nova York. Amb sort rebrem un mostrari de culte arquitectònic, un nucli de 'pigerío' subvencionat que, en conjunt, no resisteix cap anàlisi.

La segona sensibilitat és la de qui, en abril de 1993, proclamà assumir les conclusions de l'*International Seminar on la Huerta of Valencia* en l'anunciat Pla Especial de Protecció de l'Horta que anava a ser "*una experiencia real pionera en España*", tot "*un cambio drástico, un verdadero punto y aparte en lo que hasta ahora ha sido el proceso de pérdida y destrucción progresiva de la Huerta que circunda la ciudad de Valencia*". Per això, traspassada tota l'horta 'urbanitzable' a mans dels promotors sense salvaguardar-ne ni un pedaç (ai! el Pouet de Campanar, on aquesta fórmula de prestidigitació fou rebutjada) i afegits alguns mossos per al Port (ai! la Punta), es transforma la de La Torre i s'inicia la modificació del PGOU amb l'objectiu declarat d'ocupar-ne més. En efecte, un procedir molt sensible i pedagògic. Per això altruistes inversors estan comprant a preus desorbitats, no agrícoles, tota l'horta protegida (¿?) que circumda la nostra ciutat.

L'altre succeït floral reprén el fil de la mateixa cançó i dona pas al verset que li segueix: "*con flores a porfía...*". Expressió que de xicotet confonia amb 'abundància' i que, en realitat, vol dir fer-ho amb emulació competitiva, intentant excedir els altres fins l'obcecació. En resum una radiografia del desfici en què s'ha convertit el '*Puente de las Flores*' batejat (en castellà, per suposat), concebut i engalanat '*por expreso deseo de nuestra Alcaldesa*', amb més de 4.000 cossiols a reblir, periòdicament, d'efímers plantons florals. En 30 dies nadalencs, aquest caprici ha requerit 27.000 'plantas de Pasqua', delicada moda aliena que, a més de socarrarse amb la gelor, ens ha costat 120.000 euros, és a dir, 4.000 euros diaris per la gràcia. Clar, que si pensem en una ofrena lluidora a la nostra màxima autoritat local, és una despesa irrisòria, inferior als 50 cèntims per família. Tot siga per animar l'entorn 'anys setanta' on ella viu i per endolcir les ressentides denúncies, en dies d'amor i pau, contra la caritat higienista del municipi que, en forma de manegades d'aigua a pressió, han rebut els subsaharians allotjats sota un altre pont del mateix riu: l'indigne '*Puente de Ademuz*', oficialment anomenat '*Pont de les Glòries Valencianes*'. Quin sarcasme.

Aplegats ací, ja sabem com acaba l'estrofa de la cançó "*...que madre nuestra es*". Però, la gravetat d'aquesta analogia ens impedeix pronunciar-la. Ni el veïnat de la Punta ha rebut la generositat que *Barberà* va prometre, ni la ciutadania del Cabanyal ha estat perdonada per rebotar-se del futur que ella ha traçat contra una vocació de barri, ni la malaltissa població de Patraix és alliberada de la febre d'Iberdrola, ni els germans de la Plaça J. Ma. Orense i d'AVAPACE, barallats per la seua incúria, l'han moguda a intervenir-hi, ni els morenets del Túria han merescut la capa protectora del seu padró. Un procedir que amaga a cops de festa, fanals, sortidors d'aigua i floritures la despatrimonialització de l'herència en mans privades (d'exemples, la Tabacalera i el doble Mestalla), el malbaratament de les noves oportunitats (la Copa, amb l'Avinguda del Port i el front marítim, l'AVE, amb el Parc Central) i la hipoteca de la desequilibrada expansió urbana, d'aparença rutilant, que no tardarem a pagar.

Imatge: Rita Barberà, Rafael Blasco i José Fermín Doménech davant Sociópolis

* Arquitecte-Urbanista, especialitzat en patrimoni arquitectònic

Fitxer baixat de <http://www.terracritica.org>